U. B. BERGEN
Ms. 1611.57

Den 4. desember 1943.

N O R S K V I L J E

Organ for heimefronten.

Norge skal vernes med viljer av stål.

Hærmakt mot åndsmakt.

Tirsdag formiddag skred Gestapo, hjulpet av forrederne i Statspolitiet, til massearrestasjoner av studenter og lærere ved Oslo Universitet. Kl. 11 ble samtlige Universitets-bygninger omringet. Fra museene i Tøyen-hagen, Deichmanske Bibiotek, Blindern Studenterhjem, Rikshospitalet, Tannlegehøyskolen og andre steder hvor der var studerende, fraktet Gestapo i lastebiler og andre kjøretøyer studentene til Aulaen. En del kvinnelige studenter ble også arrestert, men disse er senere blitt løslatt. Brannen i Aulaen var påskuddet til aksjonen. For det første et uhyre lettkjøpt påskudd, og for det annet, og det er det viktigste, kan en gå ut fra som sikkert at det var tyskerne selv som satte ild på Aulaen. M.a.o. en ny "Riksdagsbrann" Omkring kl. 4 hadde Gestapo fått samlet ca. 1500 studenter og universitetslærere. Deretter holdt krigsforbryteren Rediess en tordentale til de arresterte. Han rettet den generelle beskyldning mot studentene at de ikke bare deltok i illegalt arbeid, men var skyld i brannen i Aulaen. Den tyske "tålmodighet" var nå slutt. (For hvilken gang?) Enhver"illoyal" student ville bli sendt til Tyskland,og en trist skjebne ville ha vært deres lodd, dersom ikke - her sniker det seg inn et visst høysinn! - ministerpresidenten hadde lagt et godt ord inn for studentene. Ikke nok med at disse siste ofre for nazistenes orgier skal føres til Tyskland, men som en siste fornedrelse skal denslags hånende bemerkninger måtte høres. Vi skal ikke komme nærmere inn på Rediess' tale her, den er kjent fra dagspressen, men gjennom sin kamp mot nazifiseringen av Universitetet har studenter og lærere vunnet en avgjørende seier. Arrestasjonene er det endelige bevis på at Quisling og dermed Terroven har oppgitt ethvert håp om å nazifisere det norske folk.

Professor A.H. Winsnes talte i London Radio igår. Han sa bl.a.:

"Med forferdelse har jeg mottatt meldingen om den siste tyske aksjon mot studentene i Oslo. Hver gang et nytt overgrep skjer, hver gang det uforståelige inntreffer, hver gang den tyske gemenhet viser sitt grelleste ansikt, kan man ikke la være å spørre: Er dette virkelig mulig? Er der ikke grenser for det tyske barbari? Det er imidlertid en grense for barbariet, også for det tyske, men grensen settes savisst ikke av tyskerne selv. Tyskerne har aldri respektert grenser, men har alltid gitt villskapen fritt løp. Der er dog gudskjelov andre som setter grenser. Og hvilke andre? Jo, de som handler som f.eks. Den norske høyesterett, den norske skole, den norske kirke, Norges idrettsungdom, teatrene og slik som det ærverdige Universitet nå har handlet. Disse alene setter grensen: Så langt, men ikke lenger. Der er en festning som ikke kan inntakes, en uinntakelig festning som fyller tyskerne med stadig stigende frykt og raseri: Det er åndens festning."Han siterte så Garborgs dikt:

Men vite skal me og vona visst
at ånd må vinna på troll til sist
og vit på den varge villskap.

Videre uttalte prof. Winsnes: "Der er sorg både ute og hjemme over dette slag, men midt i mørket og engstelsen er der et lys. Der er en skjelvende

stolthet og øm takknemlighet fordi de ikke bøyet seg. Aldri har vårt Universitets stilling stått klarere for oss en nå. Universitetet betyr et samfunn av lærere og elever for i frihet å søke sannheten. Idag går de norske studenter og deres lærere sammen i fangenskap og kjemper og lider sammen for sannhetens skyld. Universitetet er nesten jevngammelt med den norske grunnlov, ja et par år eldre. Tåpelige grumme hånd, som vil sikte på en ånd."

Deretter leste øksnevad "Hellig er studentens kall".

Arrestasjonene av studentene i Oslo har vakt den største indignasjon og forferdelse i hele den frie verden. I Sverige fla get universitetene i Lund og Uppsala på halv stang, da begivenhetene ble kjent. Forenede svenske studenterorganisasjoner, rektoratene ved Uppsala og Lund universiteter og massemøter av arbeidere rundt om i hele landet har uttrykt sin harme over terroren og forlangt at regjeringen skal gripe inn. Hele den svenske presse, også en del av den nazivennlige, har lange fordømmende lederartikler om tyskernes siste terroraksjon i Norge. Den 1. desember ble den tyske regjering overrakt en protestnote fra den svenske regjering. Det heter bl.a. i protesten: "Den svenske regjering har med stor engstelse hørt om de forholdsregler som er truffet mot studenter og professorer ve Oslo universitet. Den inngir herved en meget inntrengende oppfordring om at disse forholdsregler blir annulert. Særlig ettertrykkelig anmodes om å få omstøtt vedtaket om å føre studentene til Tyskland. Hensett til det fremtidige svensk-tyske samarbeids interesse oppfordres den tyske regjering å følge det svenske folks ønske". Tyskland har ennå ikke besvart protesten. Representanter for alle lag av det svenske folk har henvendt seg til sin regjering med forlangende om at den gjør alt den kan for å hindre at de norske studenter blir ført til Tyskland. "Stans malmeksporten til Tyskland", krever arbeiderorganisasjonene. Det samme krever enkelte aviser. Både i første og annet kammer har en rekke interpellanter uttrykt den harme og avsky som hele folket føler og krever at alt gjøres for å hindre terroraksjonens fulle utførelse. "Er det så at tyskerne anser den akademiske ungdom for å være farlig for seg, bør den svenske regjering tilby seg å gi de norske studenter asylrett i Sverige med full anledning til fortsettelse av studiene", uttalte en representant under stormende begeistring. At Sverige har nedlagt protest i Berlin, har vakt det største bifall i England.

Churchill, Roosevelt og Chiang Kai Shek har i Nord-Afrika avholdt en 5 dagers konferanse.til behandling av Japan og krigen i det fjerne østen. I konferansen deltok 300 sakkyndige fra de tre interesserte land. Chiang Kai Shek og hans hustru er vendt tilbake til Kina,og Roosevelt og Churchill er avreist til ukjent bestemmelsessted. Under konferansen ble oppnådd enighet mellom de tre allierte makter. Sovjetsamveldet er blitt underrettet om konferansens beslutninger og har gitt dem sin fulle tilslutning. Det ble besluttet at Japan skulle fratas alle Stillehavsøyene,og det som Japan hadde tilranet seg eller okkupert av Kina etter 1914, skulle tilbakegis Kina. Det vil si at Mandhuriet, Formosa og Foskadorene skal gis tilbake til Kina. Når tiden er inne, vil Korea få sin fulle uavhengighet tilbake. Under konferansen oppnåddes også enighet om de militære tiltak som skal settes i gang for å knuse Japan. Det forlyder at en stor alliert flåtestyrke skal være samlet i det sydvestlige Stillehav.mellom New Guinea og New Britain.

Siste nytt fra frontene:

Det britiske flyvåpen rettet natt til fredag et nytt kraftig bombeangrep mot Berlin. Svære branner ble satt i gang. Dette var det 6. store flyangrep mot Berlin på 14 dager. Etter dette angrep og angrep av Mosquitofly over mål i Vest-Tyskland gikk 41 fly tapt. I Berlin rår fullstendig kaos. Av byens jernbanestasjoner er det bare Anhalter Bahnhof som arbeider noenlunde normalt. Både tirsdag og onsdag var angrep store styrker amerikanske bombere Solingen. Flygende festninger over Marseilles onsdag. Begge dager

I ti-tusener av arbeiderhjem rundt om i vårt land strever husmødrene med å holde den verste nøden fra døren. Vanskene er sjølsagt størst der hvor barneflokken er stor. Ikke nok med at vareprisene er steget jevnt og trutt, og at levestandarden nå er senket omtrent 50 %, men varene, særlig middagsmaten, blir det mer og mer vanskelig om. Klær og sko til bruk i arbeid eller for barna forsvinner snart helt. De fleste arbeidere og funksjonærer har hverken forbindelser eller fine navn, og det som idag er like galt, ikke økonomisk evne til å kjøpe i noen større utstrekning på "svarte børsen". - Etterat de frie fagforeninger kom under nazikontroll i september 1941, er ethvert lønnstillegg blitt hindret, ja en har måttet finne seg i at visse grupper arbeidere gjentatte ganger har fått lønnsnedslag. Vi har ikke glemt Reichskommissars klassiske bemerkning om at levestandarden i Norge var alt for høy. Den måtte senkes ned til det europeiske nivå. Det er noe der ikke har vært så mye blest om, og det er at tusener av arbeidere rundt om i landet, til tross for trusel om dødsstraff, forlengst har meldt seg ut av de nazikontrollerte fagforeninger og nekter å betale kontingenten. Vi har lagt merke til at det spesielt er hos disse folk de økonomiske vanskene er størst. Disse nasjonalbevisste norske arbeidere er vi særlig stolte av, og vi føler det som vår plikt å sørge for at deres familier i tiden framover får tilstrekkelig med mat og klær.

Julen nærmer seg, og vi vil gjennom vår avis rette en appell til arbeidsgiverne om å yte hjelp til de barnrike familier, helst i form av mat, slik at det kan bli jul i allfall for barna. Til svarthandlerne retter vi en ny advarsel, og den rammer også dem som leverer svarthandlerne sine produkter: Vi har fortegnelse over de verste svarthandlere, og den som fortsatt driver denne skitne trafikk for å berike seg, vil vi sørge for får sin rettferdige straff når krigen er slutt. En rekke bønder og handlende har i denne tiden vist samfundsånd og latt mange produkter, som vanligvis ville havnet hos tyskerne, tilflyte norske, trengende familier til rimelig pris. Vi ber om at dette blir gjort i betraktelig større utstrekning enn før. Det er mange som ikke legger merke til at der er sult og nød i flere hjem. Sykehusenes leger og sykepleiersker kan fortelle om pasienter, vesentlig arbeidere og små barn, som er innlagt lidende av underernæring. Det er mange av dem, og flere vil det nok dessverre bli i tiden framover. Den vesentligste årsak til at vi nevner dette i vår avis, er at alle dem som "ikke ser" nøden, må få øynene opp for andre omgivelser enn sine egne. VIS SAMFUNDSÅND. HJELP TRENGENDE NORDMENN.

Vi er kommet over et brev som skuledirektøren i Bjørgvin, N.S.-læreren Jacob Bakke, har sendt til Bergens Skolestyre. Vi gjengir brevet.

"Tyskundervisningen i Folkeskolen.

Det klages fremdeles over at tyskundervisningen ved enkelte skoler i Bergen ikke blir drevet tilfredsstillende.

Enkelte stykker i leseboken som f.eks. om den tyske fører, om nasjonalsocialismen o.l. blir hoppet over, gjerne med en mer eller mindre uheldig bemerkning, sies det. Hilsener som: "Heil Hitler" blir oversatt til: "Goddag Hitler", o.s.v.

Jeg vil be skolestyret ha et våkent øye med hvordan tyskundervisningen blir drevet i byens folkeskoleklasser, og dersom en finner at det foregår slike ting som ovenfor nevnt, da forsøke å bibringe vedkommende lærer eller lærerinne forståelsen av at slike ting ikke vil bli tålt, og om nødvendig slå så pass kraftig til at det huskes.

Så vidt jeg vet, ble skolene ifjor gitt en advarsel. Dette bes gjort kjent for de lærere som underviser i tysk.

Bjørgvin skuledirektørembete den 16. november 1943.

Jak.Bakke (sign.)

"Skuledirektør" Bakke er en forsoffen person som har mange skumle ting på sin samvittighet. Han var i sin tid lærer i Lindås.

ble flyplasser og fabrikker i Holland, Belgia og Frankrike angrepet, og miner ble lagt ut i fientlige farvann. Etter tirsdagens flyraider savnes 7 fly. 7 tyske fly ble skutt ned. Onsdag gikk 14 jagere og 28 bombere tapt, herav 23 over Solingen. 33 tyske fly ble skutt ned. - I løpet av 11 måneder i 1943 er det sloppet ned 125000 tonn bomber over Tyskland med et tap av ca. 3000 maskiner. I november måned er foretatt 2 nattangrep over Tyskland,og 163 fly er gått tapt, det laveste tall siden mars i år. I november måned har U.S.A. bygget 9000 fly, vesentlig bombere. Amerikanske bombere har i november måned sloppet ned 7600 tonn bomber over Tyskland og tyskokkupert område. Amerikanerne satte i november inn 1000 fly flere enn i oktober.

Kanadiske bombere fikk inn fulltreffere på 2 skip utenfor norskekysten under patruljebombing tirsdag.

I Sovjetsamveldet fortsetter den røde arme framgangen i Hvite-Russland mot byene Rogatsjev og Sljobin. Områdene mellom Gomel og Mohilev ryddes planmessig for tyskere. Dovsk, n.ø. for Rogatsjev, er omringet. Under kampene torsdag falt 1500 tyskere i dette område. Framgangen i Pripet-dalen fortsetter, og flere landsbyer er blitt erobret. De siste tre dagene er henved 300 bebodde strøk blitt befridd i disse områdene. Russerne har sett seg nøtt til å rømme Korosten etter sterkt tysk press, men noen ytterligere framgang av betydning har tyskerne ikke hatt. Siste døgn foreligger ingen meldinger fra Moskva om den tyske offensiven i Kiewsektoren. Paul Winthertton, den britiske korrespondent i Moskva opplyser at tyskerne har satt inn over 2000 tanks mellom Korosten og Fastow. Ved Tsjerkassy fortsetter framgangen under svære kamper. 1000 tyskere falt under torsdagens kamper her. Likeledes går russerne fram ved Kremenshug-bruhode og rykker fram i retning de russiske tropper som kjemper ved Tsjerkassy. Byen Dmitrovka, 10 km. n. for Snamenka, er tatt, og russerne står nå 5 km. fra selve byen.

I Italia har den 8. armes offensiv gitt rike resultater. Onsdag ble høyderyggene, så langt som 40 km. inne i landet fra Adriaterhavet, erobret, og dermed ble tyskernes første forsvarsbarriere overrendt. En rekke landsbyer ble erobret,og over 1000 tyskere er blitt tatt til fange de siste dagene. Framgangen fortsetter, tyskernes desperate motstand er blitt overvunnet, og britene rykker nå fram mot Pescara-elva. Tyskerne lider svære tap i mannskap og materiell. Castell Frentano, 15 km. inne i landet på veien til San Vito, ble erobret torsdag. Flåten har deltatt i opperasjonene og har virkningsfullt bombardert tyske stillinger langs kysten så langt som til Ancona. Store flystyrker er på vingene dag og natt. Torino Kulelagerfabrikker, flyplassen Villanovo i nærheten av Torino, Bolzano, Fiume og militære mål på Balkan, bl.a. Durazzo, er blitt bombet. 5. arme går også framover og har inntatt et viktig knutepunkt mellom Capua og Rom. Tyske motangrep er blitt tilbakevist. - I Jugoslavia, Hellas og Nord-Italia fortsetter de hertige geriljakampene. Jugoslaverne har trengt seg inn i byen Vares for noen dager siden, men måtte senere trekke seg ut av byen på grunn av voldsomt tysk press.

Den 1. desember var det 25 år siden det jugoslaviske kongedømme ble opprettet og mer enn to år siden jugoslaverne valgte den aktive kamps vei mot nazityrraniet. Alle frie mennesker over hele verden beundrer særlig jugoslaverne for deres heltemotige kamp.

Amerikanske bombere gikk til angrep mot en japansk konvoi i områdene ved New Irland onsdag og senket en 10000 tonner, satte to jagere og et tankskip i brann uten tap av fly.

Forleden døde skolestyrer Valen på Grini. Hans lik ble sendt til heimen i Haugesund,og en mengde mennesker var møtt fram på kaien. Det ble nedlagt politiforbud mot å delta i begravelsen, men en mengde folk var tross forbudet på bena for å gis Valen sin siste hyldest. Valens hustru døde, mens han var på Grini, og hans sønn, som satt i tysk fangenskap - og nå er i Tyskland - fikk besøke sin dødssyke mor noen timer under Gestapotilsyn.

Formannen i Kristelig Lytterlag, pastor Rydland, Ila-kirken i Oslo, ble arrestert den 27. november. --- VIS OMTANKE NÅR DU BRINGER AVISEN VIDERE.